

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันนี้โดยทั่วไปสังคมยอมรับกันว่า การศึกษามีความสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมให้เจริญ ช่วยยกฐานะ เศรษฐกิจของบุคคลให้มีการ อยู่ดี กินดี รู้จักใช้และเข้าใจธรรมชาติที่รอบรู้รอบตัวดีขึ้น ดังนั้นทุกประเทศจึงพยายามจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยทั่วถึงเพื่อให้พลเมืองของประเทศเป็นคนฉลาด มีความสามารถในการดำรงชีวิต สำหรับประเทศไทยกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองโดยทั่วถึงกัน และเปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถได้ศึกษาสูงขึ้นไป ให้มากที่สุดเท่าที่ระดับสติปัญญาจะอำนวยให้ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ การศึกษาของประเทศไทยแบ่งออกเป็น ๔ ระดับคือระดับอนุบาลศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และ ระดับอุดมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่จัดสำหรับเด็กวัยรุ่น โดยมุ่งหมายจะสร้าง วจและส่งเสริมความสนใจ ความถนัดความชอบธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้มีความรู้อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือเพื่อการศึกษาระดับสูงขึ้นไป แบ่งออกเป็น ๒ สายคือ สายสามัญ และ สายอาชีพ แต่ละสายแบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือมัธยมศึกษาตอนต้น และ มัธยมศึกษาตอนปลาย และแต่ละตอนมีชั้นเรียนไม่เกิน ๓ ชั้น สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ มีชั้นเรียนเพียง ๒ ชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และ ปีที่ ๕ ผู้ที่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ ๔ แล้ว จึงจะไปต่อในระดับอุดมศึกษาได้ การศึกษาในมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ แบ่งออกเป็น ๓ แผนก คือ

• แบบแผนการศึกษา, กอง กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ (เอกสาร การศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๒), โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๔.

แผนกศิลปะ แผนกวิทยาศาสตร์ และ แผนกทั่วไป เนื้อหาวิชาหลักที่ตองศึกษาตามที่กระทรวง
ศึกษาธิการได้จัดไว้เป็นหมวดต่าง ๆ คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
และสังคมศึกษา

วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาหนึ่ง ที่อยู่ในหมวดวิชาสังคมศึกษาและเป็นวิชาที่กำหนดไว้ในหลัก
สูตรของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ทั้ง
นี้เพราะวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ศึกษาถึงความจริง และกฎเกณฑ์เกี่ยวกับ เรื่องของมนุษย์และโลก
เป็นวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาถึงลักษณะธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของมนุษย์ เป็น
วิชาที่ช่วยใหญ่ เรียบปรับปรนมิให้หันกับ เหตุการณ์ความธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เป็นความ
รู้รากฐานที่มนุษย์ใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมกับทั้งยังเป็นกลไกใน
การส่งเสริมความสามัคคี และความเข้าใจอันดีต่อกันของมนุษย์ชาติด้วย ^๒

จากความสามารถในการสร้างทางเห็น การ โจรสำรวจห้วงอวกาศและการบุกเบิก
สำรวจดวงจันทร์ของนักอวกาศในยุคปัจจุบัน ทำให้การศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ได้รับความสนใจ และ
ต้องเปลี่ยนกฎเกณฑ์บางอย่างไปและเป็นที่ยอมรับว่า วิชาภูมิศาสตร์มีความสำคัญต่อความเจริญ
ก้าวหน้าของมนุษย์อย่างมาก และนอกจากนั้นเรายังได้ไขอนุมูลและกลวิธีทางภูมิศาสตร์ในการ
ทำความเข้าใจ และแก้ปัญหาของโลกในปัจจุบันนี้ด้วย ซึ่งผลจากเทคนิคใหม่ ๆ นี้ทำให้เราทราบ
ถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ การตั้งประเทศ อักณะ เมืองและชนบท
ความเป็นมหาอำนาจ ตลอดจนปัญหาระหว่างประเทศได้ยิ่งขึ้น ^๓

^๒ Jess H. Wheeler, and the other, Regional Geography of the World, New York : Prentice - Hall Inc., 1955 p. 3

^๓ Thomas S. Barton, " Emphasizing Applied Geography," The Journal of Geography, April 1969, Volume LXIII, Number 4, p. 196.

ความสำคัญในด้านคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์นี้ เป็นเหตุให้มีการปรับปรุงการ เรียบการสอน วิชาภูมิศาสตร์ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในวงการศึกษาวิชานี้ทุกระดับ เพื่อให้นักเรียน ได้มีความรู้เกี่ยวกับวิชานี้ ให้มากที่สุดที่จะทำได้ แต่การที่เราจะทราบว่านักเรียนมีความรู้ในวิชา ภูมิศาสตร์มากน้อยเพียงไรนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการวัดผล ซึ่งถือว่า เป็นส่วนสำคัญยิ่งของการ เรียบ การสอน การวัดผลนั้นอาจกระทำได้หลายวิธี แต่ที่พบบ่อยและเป็นปกติมากที่สุดคือการสอบไล่แล้วให้ คะแนนซึ่งนอกจากจะทราบสัมฤทธิ์ผลในการ เรียบของ เด็กแล้วยัง เป็นการ วัดผลการสอนของครู ด้วย ผู้เขียนเป็นครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมีความสนใจที่จะทราบ เกี่ยวกับผลการ เรียบการสอนวิชานี้ จึงทำการศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการ เรียบวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญทุกแผนกทั่วประเทศไทย โดยศึกษาจากคะแนนสอบ ไล่วิชานี้ ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๑ เพื่อเปรียบเทียบ และยืนยันข้อเท็จจริงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และผลของการวิจัยนี้อาจ เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการ เรียบของ เด็กและการสอน ของครูให้ดีขึ้นได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายทั่วไป

การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการ เรียบวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญของประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๑

ความมุ่งหมายเฉพาะ

๑. ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการ เรียบวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ และปี ๒๕๑๑
๒. ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผล ในการ เรียบวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ แผนกศิลปะแผนกวิทยาศาสตร์ และ แผนกทั่วไป

- ๓. ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการ เรียนวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคของนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ
- ๔. ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการ เรียนวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคของนักเรียนใน โรงเรียนส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ
- ๕. ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการ เรียนวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคของนักเรียนใน โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ
- ๖. ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการ เรียนวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคของนักเรียนใน ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ

ขอบเขตของการวิจัย

- ๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาลและเป็นผู้เข้าสอบไล่ใบปลายปี ของปีการศึกษา ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๑ (ปกติเป็นเวลาดำเนินการ กุมภาพันธ์ - มีนาคม)
- ๒. การวิจัยนี้ จะเกี่ยวข้องกับผลการสอบไล่วิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาค (ภูมิศาสตร์ ก) ซึ่งเป็นวิชาสามัญ ที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ทุกคนต้องเรียนเท่านั้น
- ๓. ในการวิจัยครั้งนี้ ไม่คำนึงถึงผลการสอบไล่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ อายุ สุขภาพ สติปัญญา เชื้อชาติ ศาสนาฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของนักเรียน
- ๔. ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ ทั่วประเทศโดยไม่คำนึงถึงมาตรฐานของโรงเรียนจำนวนครู วุฒิของครูตลอดจนวิธีการสอน และการบริหารโรงเรียน
- ๕. การสุ่มประชากรใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ซึ่งประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน

สมมติฐานของการวิจัย

๑. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญทั้ง ๓ แผนก ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ จะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. แตกต่างกับกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ ปีการศึกษา ๒๕๑๑

การตั้งสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากว่า ความก้าวหน้าในด้านวิชาการ การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม การปรับปรุงการเรียนการสอน การนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการศึกษาและลักษณะของตัวอย่างประชากรที่แตกต่างกัน จึงอาจจะทำให้สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนทั้ง ๒ ปี แตกต่างกัน

๒. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ โรงเรียนรัฐบาล จะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. สูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ โรงเรียนราษฎร์ เหตุผลที่สนับสนุนสมมติฐานข้อนี้ก็คือ ระบบการสอนคัดเลือกเข้าเรียน ทำให้โรงเรียนรัฐบาลได้นักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง และจำนวนครู วัสดุของครู ในโรงเรียนรัฐบาลดีกว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ จึงน่าจะส่งผลให้การเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลมีสัมฤทธิ์ผลสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนราษฎร์

๓. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญในโรงเรียนส่วนกลาง จะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. สูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญในโรงเรียนส่วนภูมิภาค

เหตุผลที่สนับสนุนสมมติฐาน ข้อนี้ก็คือ จำนวนครู วัสดุของครู ขั้วโมงสอนของครู ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์การสอน หอสมุด ศูนย์ความรู้ ในส่วนกลางจะมีมากกว่าส่วนภูมิภาค จึงน่าจะ

วัฒนา แสงสุข ทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นครูในทางจังหวัดของนิสิตครูศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๐๘ หน้า ๒-๓.

วิสาณัติศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการศึกษาประจำปี ๒๕๑๐, โรงพิมพ์รัฐสภา, พระนคร, ๒๕๑๑ หน้า ๑๘๗ - ๒๐๕.

จะเป็นเหตุให้สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนส่วนกลางสูงกว่า นักเรียนส่วนภูมิภาค

๔. เหตุจะไม่มียกข้อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ

เหตุผลที่สนับสนุนสมมติฐานข้อนี้ก็คือ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน และกำลังศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน บ่อมจะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. ไม่แตกต่างกัน

๕. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ แผนกศิลปะ แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกทั่วไป จะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. ไม่แตกต่างกัน

เหตุผลที่สนับสนุนสมมติฐานนี้ก็คือ นักเรียนแต่ละแผนกต่างก็เรียนแบบหนักเกี่ยวกับวิชาในแผนกของตน พื้นฐานความรู้ของนักเรียนแต่ละแผนกจึงแตกต่างกัน อาจจะทำให้สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ทั้ง ๓ แผนก แตกต่างกันได้

๖. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ แผนกวิทยาศาสตร์ จะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ แผนกอื่น ๆ เหตุผลที่ไว้นี้สนับสนุนสมมติฐานข้อนี้ ก็คือ ลักษณะของวิชาภูมิศาสตร์นั้นเป็นวิทยาศาสตร์ นักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์จึงเรียนหนักไปทางวิทยาศาสตร์มากกว่าแผนกอื่น ๆ จึงน่าจะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์สูงกว่าแผนกอื่น ๆ ด้วย

๗. สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะไม่แตกต่างกัน

เหตุผลที่ไว้นี้สนับสนุนสมมติฐานข้อนี้ ก็คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ ใช้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ใช้เหมือนกันทั่วทั้งประเทศ ครูผู้สอนก็สอนเนื้อหาตามหลักสูตรเดียวกัน ข้อสอบก็ใช้ฉบับเดียวกัน วิธีการวัดผลและให้คะแนนก็ใช้เหมือนกัน ซึ่งน่าจะทำให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญในแต่ละภาคมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก. ไม่แตกต่างกัน

คำจำกัดความ

นักเรียน

หมายถึง นักเรียนชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สาย สามัญ แผนกศิลปะ แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกทั่วไป ของ โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ ในปีการศึกษา ๒๕๐๐ และ ๒๕๐๑

สัมฤทธิ์ผลในการเรียน

หมายถึง ผลการสอบไล่ปลายปี วิชาภูมิศาสตร์ ก. ประจำปี การศึกษา ๒๕๐๐ และ ๒๕๐๑

ภูมิศาสตร์ ก.

หมายถึงวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาค ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๓ ของ กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนในส่วนกลาง

หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สาย สามัญ ในจังหวัดพระนคร และ ชลบุรี ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงเรียนในส่วนภูมิภาค

หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สาย สามัญทั่วประเทศ ยกเว้นจังหวัดพระนคร และ ชลบุรี และอยู่ใน ความรับผิดชอบของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคกลาง

หมายถึง จังหวัดที่มีโรงเรียนที่เปิดสอน ถึงชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลาย สายสามัญ ได้แก่ จังหวัดฉะบุรี อุทัยธานี เพชรบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี สระบุรี ชัยนาท อุดรธานี นครปฐม นครนายก ปทุมธานี สิงห์บุรี นนทบุรี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ระยอง ตราด กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ อ่างทอง สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครสวรรค์ พระนคร - ชลบุรี ซึ่งถือเป็นที่ตั้งของ โรงเรียนในส่วนกลาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หมายถึง จังหวัดที่มีโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สายสามัญในจังหวัดต่อไปนี้ อุตรดิตถ์ เลย สกลนคร นครพนม
ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษหนองคาย
ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ อุดรราชธานี นครราชสีมา ขอนแก่น

ภาคเหนือ

หมายถึง จังหวัดที่มีโรงเรียนที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สายสามัญ ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ นครสวรรค์ พิษณุโลก
กำแพงเพชร สุโขทัย พิจิตร เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย
น่าน ตาก ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ ลำพูน

ภาคใต้

หมายถึง จังหวัดที่มีโรงเรียนที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สายสามัญ ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ตรัง พังงา
นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส
กระบี่ ระนอง สตูล ภูเก็ต